

Alcalde, regidores i regidors,
Amigues i Amics,

Primer de tot voldria agrair a l'Alcalde i a les regidores i regidors de tots els grups municipals, l'honor que em fan amb la concessió de la Medalla d'Honor de la ciutat. També agrair a les entitats: el CEHT, l'Associació catalana d'Expresos Polítics del Franquisme, Els Amics de les Arts, l'Amical de Mauthausen, Associació de Mestres Alexandre Galí i Comissions Obreres, i al grup d'amigues i amics que han tingut la iniciativa d'aquest lliurament, per cert que alguns dels quals han escrit en l'opuscle que teniu a les mans unes opinions sobre mi que de veritat considero un xic exagerades. Finalment vull agrair a totes i tots els que m'acompanyeu avui. Veure tantes cares d'amigues i d'amics al voltant, emociona.

Comparteixo aquesta medalla amb totes aquelles persones que han lluitat per aconseguir una ciutat millor. Terrassa, com sabeu, és una ciutat que històricament va rebre fortes onades migratòries procedents sobretot d'alguns indrets d'Espanya que van omplir les fàbriques tèxtils de baixos salaris i llargues jornades laborals, immigrants que es van instal·lar en condicions molt precàries a la perifèria de la ciutat però que aviat van començar a treballar de valent, junt amb l'entramat d'entitats i organitzacions socials de Terrassa, per fer-la més habitable a través d'un poderós moviment ciutadà. Ha estat un llarg camí fins arribar a la ciutat que tenim ara. A aquestes persones dedico aquesta Medalla.

Jo no vaig néixer a Terrassa, tot i que em sento totalment terrassenc, orgullós de la ciutat i de la seva gent. Jo vaig néixer al barri de Gràcia, a Barcelona i vaig venir a Terrassa seguint un estel lluminós que es diu Tessa Julià, i mi vaig quedar. D'això fa més de 40 anys.

I, en aquest sentit, permeteu-me, i disculpeu, una qüestió molt personal. Aquests més de 40 anys han transcorregut feliços a Terrassa, al costat de la Tessa, a la que continuo estimant com el primer dia que la vaig conèixer a Menorca i a la que vull donar públicament les gràcies per aguantar-me tants anys. S'ha de dir que han ajudat a fer agradable la nostra vida a Terrassa dos fills extraordinaris dels quals estem molt orgullosos.

Quan vaig arribar a aquesta ciutat, però, la impressió que em va fer no va ser precisament bona. Vaig trobar una ciutat lletja, sorollosa, gris, en la que per alguns carrers sonava encara la música dels telers, amb xemeneies que ja no treien fum i pancartes anunciant crisis, tancaments d'empreses i acomiadaments.

Una ciutat, però, que va anar canviant a millor a partir dels ajuntaments democràtics, convertint-se en una ciutat amable, amb uns barris perifèrics cada cop més habitables i un entramat social viu, amb multitud d'entitats i culturalment molt activa. Una ciutat amb una bona convivència que cal preservar.

Quan vaig arribar a Terrassa feia temps que estava implicat en la lluita contra la dictadura franquista, lluita que vaig continuar com a ciutadà terrassenc, i que avui encara continuo amb diferents objectius però amb la mateixa idea: aconseguir un món més just, sense les desigualtats que proliferen i, com deia el poeta, amb pa i roses per tothom. De la mateixa manera he continuat també lligat al sindicat de CCOO, al qual vaig afiliar-me fa més de 50 anys, en plena clandestinitat

Sempre he considerat que les CCOO són una de les darreres muralles a l'hora de defensar els drets de les treballadores i treballadors. I saludo i agraeixo la presència avui aquí de cinc secretaris generals del sindicat, antics i actuals de Catalunya i de Terrassa.

No puc deixar de saludar a les meves companyes i companys de l'Associació Catalana d'Expresos Polítics del Franquisme, de la qual fa molts anys que formo part de la seva Junta Directiva.

L'Associació Catalana d'Expresos té els seus orígens en les tàpies dels cementiris on queien afusellats després de la guerra i fins els anys cinquanta, els opositors de la dictadura, i en els milers de lluitadors demòcrates que omplien les presons de Franco. L'Associació desenvolupa, des de la seva creació, una gran activitat en la transmissió de la memòria dels testimonis vivents de la lluita contra la dictadura, i té com a eixos del seu treball el restabliment de la veritat, la justícia i la reparació dels represaliats del franquisme, i ara, sobretot, la lluita contra l'oblit del passat i la defensa i millora de la democràcia. Per la seva activitat ha rebut del govern de la Generalitat la Creu de San Jordi i de l'Ajuntament de Barcelona la Medalla d'Honor de la ciutat, aquesta darrera amb la següent inscripció:

“Per la defensa dels interessos de les persones que durant el franquisme van lluitar per la llibertat, sacrificant la seva vida en presons, camps de concentració i batallons de treball”.

I vull deixar constància avui que en la meua vida política contra la dictadura i en la construcció de la democràcia vaig gaudir de la sort de tenir com a mestres, entre molts d'altres, a persones de la talla de Gregorio López Raimundo, Antoni Gutiérrez Díaz o Miquel Núñez...als que sumaria la munió de companys i companyes de Terrassa amb els que he lluitat molts anys i lluitem encara colze a colze pels nostres ideals.

Entre tots es va convertir Terrassa és una ciutat agradable per viure-hi. Això no vol dir que sigui una ciutat absent de problemes, de gent amb dificultats, que no té feina, que no arriba a fi de mes, que no pot accedir a habitatges cars o amb lloguers excessius.

Tenim una taxa d'atur (11'49) per sobre la mitja de la comarca (10'52) i de Catalunya (10'19). Durant l'any passat s'han efectuat molts desnonaments a la ciutat, la majoria per impagaments del lloguer. S'incrementen les dinàmiques d'exclusió i de desigualtats entre el centre de la ciutat i els barris de la perifèria, etc.

Els Serveis Socials de l'Ajuntament són prou conscients d'aquesta realitat i treballen de valent i amb tensió, molts cops al límit de les seves forces, intentant fer front a aquestes situacions. Algú ha definit els Serveis Socials municipals com l'exèrcit invisible de la contenció social. Crec que hem de ser conscients d'aquests problemes, precisament en uns moments en que sembla que venen temps difícils. Encara que ens podem preguntar: quan no venen temps difícils?

De fet ja fa algun temps que patim situacions difícils, amb pandèmies, crisis, guerres al centre d'Europa que mai pensàvem que tornariem a veure, deteriorament del sistema democràtic i amb populismes avançant arreu. Populismes que oloren a feixisme renovat, les ales negres del qual ja sobrevolen els nostres caps.

Cal preparar-nos per si es materialitza una situació així. Segurament caldrà defensar conquestes històriques que han costat molt aconseguir, caldrà mantenir una ciutat i la seva població cohesionada socialment i aïllar els que volen trencar la convivència amb propostes polítiques neofeixistes, racistes i xenòfobes que enfronten la societat.

Per defensar-nos de tot plegat cal explicar la història del que va significar la dictadura, cal conèixer el passat, i per fer-ho són necessàries polítiques públiques de memòria més decidides i que mantinguin actiu el llegat de les persones i entitats lluitadores per la llibertat.

El consistori terrassenc fa temps que té clara aquesta qüestió i a través de l'Espai de Memòria i de Valors Democràtics de Terrassa, un conjunt de ciutadans treballem perquè aquesta ciutat recordi el que ha costat arribar a tenir llibertat, i recordi la munió de gent implicada en la lluita democràtica.

Sortosament Terrassa té ciutadans que també treballen en aquesta direcció, i en aquest sentit cal destacar entitats com el "Llibre de la vida" que s'esforça perquè no es perdin els records d'una ciutat i la seva gent. S'intenta que la nostra ciutat no sigui una ciutat amb Alzheimer històric, i recordi, valori i commemori com era en el passat, i la lluita realitzada per molta gent per aconseguir un món més just i solidari on un desigual bressol no comporti una desigual vida.

Davant d'això, algunes veus insisteixen en l'argument que la recuperació de la memòria història, el record de la lluita democràtica, podria posar en perill la reconciliació entre els espanyols, i que hauríem d'oblidar o honorar per igual els dos bàndols. Obliden que durant 40 anys es va honorar de manera excelsa i continuada el franquisme mentre es perseguia implacablement els lluitadors per la llibertat.

En cap cas es pot equiparar el terror que van imposar els vencedors amb la repressió que van patir els que lluitaven, jugant-se la llibertat i fins i tot la vida, per el restabliment de la democràcia i la recuperació dels drets nacionals de Catalunya. En aquesta qüestió no podem caure en l'equidistància.

Amigues i amics, l'extrema-dreta avança, ja heu vist el resultat de les eleccions presidencials a França, amb un 40% de vot per l'extrema-dreta. El feixisme creix arreu, feixistes que per molt renovats que es presentin són portadors de polítiques que la història del nostre país coneix prou bé.

I també comencen a ocupar espais de govern, com s'està fent a Castella i Lleó on estan governant en coalició amb el PP, i al Congrés de Diputats a Madrid on hi ha més de cinquanta diputats de VOX, que obliguen al PP a radicalitzar la seva política.

I pel que fa a Europa les coses no estan molt millor, amb una guerra impensable fa poc temps, i amb governs, com a Hongria i Polònia que s'allunyen dels principis democràtics de la UE, o a Itàlia, on el passat mes de març els feixistes van assaltar la seu central a Roma del Sindicat de la CGIL. I no podem oblidar que mils de feixistes van assaltar el Capitoli a Washington el passat desembre en unes imatges que van fer estremir el món.

Però si per una banda el panorama en general no és molt encisador per altra tenim situacions que apunten al optimisme, com són els processos de canvi a Llatinoamèrica. El famós lluitador pels Drets Humans, Premi Nobel Alternatiu del 2002, descobridor dels “Arxius del Terror de l’Operació Còndor”, i represaliat durament per la dictadura del general Stroessner, l’advocat paraguaià Martín Almada, amb qui l’Associació Catalana d’Expresos manté una fraternal relació, envia una adhesió a l’acte que estem celebrant i ens anima a contemplar els avenços democràtics que s’estan produint a Llatinoamèrica; de Xile a Colòmbia els resultats de les eleccions han estat sorprenentment positius per les forces democràtiques i tenim propers els possibles canvis al Perú i, especialment, al Brasil.

Sí, el feixisme ensenya l’orella, però no ha tot arreu de la mateixa manera ni amb la mateixa intensitat. No podem, en cap cas, menysprear el perill global que representa. Som en una situació que obliga a les forces democràtiques a estar vigilants, a plantejar seriosament una política d’unitat, a estudiar la correlació de forces, a centrar-se en els objectius principals deixant de banda les qüestions secundàries que divideixen. Com passa a Catalunya, on en els darrers temps, en la meua opinió, estem massa immersos en un “procés” que divideix, paralitza, distreu i frena el país. Es hora de sortir d’aquesta paràlisi i posar-se a governar Catalunya sense pensar contínuament que l’enemic és Espanya.

I si volem aturar el neofeixisme i garantir polítiques socialment justes, que preservin la pau, a casa nostra i al món, hem d’allunyar-nos d’actituds sectàries i aplegar sota la bandera democràtica de l’antifeixisme la majoria de forces progressistes, i presentar programes polítics que afavoreixin els més necessitats. Estem assistint a un important increment de les diferències entre rics i pobres, qüestió que fa obligat uns programes de govern més agosarats contra un sistema injust socialment, un sistema que en la meua opinió en els darrers temps no s’ha qüestionat suficientment, com es tenia que haver fet.

Terrassa sempre ha tingut una ciutadania activa, crítica, que ha lluitat per aconseguir millorar les condicions de vida i treball. Ha estat una ciutat capdavantera a l’hora de mantenir una vida col·lectiva en la que afortunadament no són freqüents la corrupció oficial i els enfrontaments entre la població. Estic segur que Terrassa superarà les possibles situacions de crisi a les que el futur ens enfronti. Una part d’aquesta ciutadania m’acompanya avui, i he dir que és una ciutadania esplèndida. Una ciutadania entre la que gaudeixo d’infinat d’amigues i amics.

A aquestes altures de la meua vida, quan acabo de complir 75 anys, i després d'haver fet quasi tots els papers de l'auca, tinc molt clar que una de les coses que més cal valorar és l'amistat; i en aquest sentit soc immensament ric. Crec que és un privilegi entrar en la que serà la meua darrera etapa amb tants amics i amigues, i amb la extraordinària família que tinc. És un gran privilegi. Com és un privilegi la Medalla d'Honor que se'm lliure. Una medalla que em compromet a estar, encara més, al servei de la ciutat.

Amb aquest compromís surto avui d'aquí.

Reitero l'agraïment a l'Alcalde i a tot el consistori i a totes les amigues i amics que me acompanyeu avui aquí, i que em demostreu un cop més que l'autèntica riquesa són les persones.

Moltes gràcies i bona nit i bona sort.

(Intervenció d'Enric Cama en la imposició de la Medalla d'Honor.
Terrassa, 31 de maig de 2022)